Beleidsaanbevelingen voor een Belgisch gelijkheidsmodel

1.
Een volwaardig beschermings-, begeleidings- en ondersteuningsbeleid uitwerken voor personen in een prostitutiesituatie, gebaseerd op hun reële noden, via toegankelijke ondersteuningsmaatregelen en gestructureerde, empowerende uitstaptrajecten.

2.
Het wettelijk kader inzake prostitutie hervormen en seksualiteit uit de marktlogica halen. Prostitutie is een vorm van structureel geweld en een uiting van de uitbuiting van bestaansonzekerheid, die voornamelijk vrouwen treft. Dit moet dan ook als dusdanig worden erkend.

3.
Investeren in sensibilisering, kennisopbouw en opleiding van professionals en het brede maatschappelijk middenveld over de realiteit van het prostitutiesysteem en de impact ervan.

Prostitutie is een systeem waarin seksualiteit wordt gecommercialiseerd en waarbij toestemming wordt gekocht onder fysieke, psychologische en/of economische dwang. Het is een structurele vorm van geweld en een systematische uitbuiting van kwetsbaarheid, en is daarmee een ernstige aantasting van de menselijke waardigheid, de autonomie en de fundamentele rechten van individuen. Prostitutie bevindt zich op het kruispunt van seksistische, patriarchale en economische machtsverhoudingen. Het reduceert het lichaam van de betrokken personen, voornamelijk vrouwen, veelal met een migratieachtergrond en in een kwetsbare positie, tot een handelswaar die ter beschikking wordt gesteld van klanten. Prostitutie wordt gevoed door de ongelijkheid tussen vrouwen en mannen en houdt deze ongelijkheid tegelijkertijd in stand. Daarnaast heeft prostitutie een bijzonder negatieve impact op het leven van de betrokken personen, in het bijzonder op hun fysieke en mentale gezondheid. Daarom beschouwt het Verdrag van New York van 1949, dat België heeft ondertekend en geratificeerd, prostitutie als onverenigbaar met de menselijke waardigheid.

isala roept alle Belgische beleidsniveaus en politieke besluitvormers op om, binnen hun respectieve bevoegdheden, rekening te houden met de volgende aanbevelingen:

1.

Een volwaardig beschermings-, begeleidings- en ondersteuningsbeleid ontwikkelen voor personen in een prostitutiesituatie, gebaseerd op hun reële noden. Deze noden omvatten onder meer het toekennen van verblijfsrechten aan buitenlandse personen en het creëren van duurzame alternatieven voor prostitutie, zodat zij een waardig en geweldvrij leven kunnen opbouwen. Daartoe worden de volgende maatregelen aanbevolen:

A **Voorzien in een transitie-inkomen tijdens het uitstaptraject uit prostitutie**, een proces dat vaak lang en kwetsbaar is en dat door financiële onzekerheid wordt ondermijnd. Een specifiek transitie-inkomen is niet louter een vorm van financiële steun, maar een investering in de autonomie die mensen nodig hebben om zich te kunnen heroriënteren, een opleiding te volgen of hun leven opnieuw op te bouwen, zonder voortdurend geconfronteerd te worden met de onmiddellijke noodzaak om in hun levensonderhoud te voorzien. Net die financiële druk is immers een belangrijke factor die mensen in de prostitutie doet belanden en er houdt.

B **Duurzame oplossingen op het vlak van huisvesting en verblijfsrecht stimuleren.** Toegang tot een veilige woonomgeving vormt de eerste stap om de fysieke greep van mensenhandelaren en pooiers, evenals de economische dwang waarmee personen in een prostitutiesituatie worden geconfronteerd, te doorbreken. Daarnaast moeten slachtoffers de mogelijkheid krijgen om een **verblijfsrecht** te verkrijgen zonder dat dit afhankelijk wordt gemaakt van het indienen van een klacht bij de gerechtelijke autoriteiten. Zo worden zij uit de onzichtbaarheid gehaald en verdwijnt de angst om bij een klacht het risico te lopen uit het land te worden uitgewezen. Wanneer wel een klacht wordt ingediend, dienen de bevoegde diensten de anonimiteit en veiligheid van de slachtoffers te waarborgen. Door zowel hun verblijfsstatuut als hun woonsituatie te beveiligen, worden kwetsbare personen beschermd door de rechtsstaat.

"Ik wil een job vinden, want dit is geen echte job"

Opgetekend door het internetteam, december 2025

C **In een volledige fiscale kwijtschelding van inkomsten uit de eigen prostitutie voorzien.** De belastingheffing op inkomsten uit de eigen prostitutie vormt een bijkomende vorm van geweld voor de betrokken personen, in het bijzonder wanneer zij, wat vaak voorkomt, slachtoffer zijn van uitbuiting. Het kwijtschelden van de tijdens de prostitutieperiode opgebouwde belastingschulden neemt een belangrijke financiële drempel weg voor hun maatschappelijke re-integratie en economische zelfstandigheid. De noodzaak om belastingschulden af te lossen mag nooit een reden zijn om in het prostitutiesysteem te blijven of ernaar terug te keren.

D **Een fonds oprichten voor de ondersteuning en schadeloosstelling van overlevenden van prostitutie,** gekoppeld aan de kosten van de schade die prostitutie veroorzaakt. Overlevenden moeten recht hebben op een geïntegreerde en holistische begeleiding, waaronder toegang tot lichamelijke en geestelijke gezondheidszorg, traumabehandeling, psychosociale ondersteuning, administratieve begeleiding, opvoedingsondersteuning, ondersteuning bij kinderopvang, een voorkeurspositie bij opleidingsmogelijkheden en begeleiding naar werk. Daarnaast moet een specifiek schadevergoedingsfonds worden uitgebouwd door de structurele financiering van eerstelijnsorganisaties en verenigingen van overlevenden die deze integrale begeleiding aanbieden, duurzaam te versterken. Deze maatregelen zijn essentieel voor een daadwerkelijke bescherming van de mensenrechten van de betrokken personen.

Als ik papieren had, zou ik hier nooit meer terugkomen"

Opgetekend op de Louizalaan, augustus 2025

E **De onvoorwaardelijkheid van sociale rechten garanderen** om de afhankelijkheidsrelatie te doorbreken door sociale bescherming los te koppelen van prostitutieactiviteiten. Iedereen moet toegang hebben tot gezondheidszorg en sociale ondersteuning louter op basis van zijn of haar kwetsbare situatie. Deze rechten mogen niet afhankelijk worden gemaakt van het voortzetten van prostitutie of van het blijven verrichten van ongewenste, gecommercialiseerde seksuele handelingen. De onvoorwaardelijkheid van sociale rechten is niet alleen een kwestie van rechtvaardigheid en respect voor de autonomie en waardigheid van personen, maar ontneemt uitbuiters ook een van hun belangrijkste

middelen om slachtoffers onder druk te zetten en hen gevangen te houden in een situatie van kwetsbaarheid en geweld.

F **De stem van overlevenden van prostitutie institutionaliseren.** Oprichten van interministeriële coördinatiecomités waarin ook terreinorganisaties vertegenwoordigd zijn, en creëeren een adviesraad of referentiegroep bestaande uit overlevenden van prostitutie die actief wordt betrokken bij de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van het overheidsbeleid.

G **Een dringend actieplan uitwerken tegen studentenarmoede.** Garanderen van de noodzakelijke voorwaarden om waardig te kunnen studeren, in het licht van de toenemende prostitutie onder jongeren die vaak wordt ingegeven door financiële overlevingsstrategieën. Dit vereist onder meer de invoering van een volwaardig studenteninkomen en verhoogde studiebeurzen, de uitbreiding van betaalbare studentenhuisvesting (studentenkamers) en een volledig kosteloze toegang tot psychologische hulpverlening, zodat onderliggende trauma's kunnen worden aangepakt en de kwetsbaarheid voor uitbuiting door pooiers en mensenhandelaren wordt verminderd.

"Als ik zo moet blijven leven, ga ik eraan."

Opgetekend tijdens een begeleidingstraject, 2026

2.

Het Belgische wettelijke kader hervormen.

De recente hervorming van de Belgische prostitutiewetgeving (de wetten van 2022 en 2024), en in het bijzonder de wet van 3 mei 2024, betekent een aanzienlijke achteruitgang op het vlak van mensenrechten. Onder het mom van bescherming institutionaliseert deze wet pooierschap via een gezagsverhouding tussen werkgever en werknemer, zonder de betrokken personen nieuwe, reële rechten toe te kennen en zonder enige verantwoordelijkheid op te leggen aan kopers van seksuele diensten, die als soevereine consumenten over de seksualiteit van anderen kunnen beschikken. Door een wettelijk kader te creëren dat uitbuiting en mensenhandel in de hand werkt, waarvan een grote meerderheid van de betrokken personen, en in het bijzonder vrouwen met een migratieachtergrond en vrouwen in een kwetsbare sociaaleconomische positie, het slachtoffer zijn, negeert deze wet hun wens om uit de prostitutie te stappen en bemoeilijkt zij dergelijke uitstaptrajecten. Bovendien biedt de wet geen structurele alternatieven of duurzame re-integratietrajecten. Ze miskent daarmee fundamenteel de realiteit van personen in een prostitutiesituatie en houdt hen eerder gevangen in het prostitutiesysteem dan dat ze hun autonomie bevordert. Door de commercialisering van seksualiteit, voornamelijk die van vrouwen, te institutionaliseren, handelt België bovendien in strijd met de internationale rechtsnormen waartoe het zich heeft verbonden en bestendigt het een systeem van seksistische ongelijkheid, in plaats van de onderliggende oorzaken van de vraag naar prostitutie aan te pakken.

Om hieraan tegemoet te komen, dient België zijn wetgeving als volgt te hervormen:

A **De aankoop van seksuele diensten strafbaar maken en de contractwet (wet van 3 mei 2024) afschaffen,** die de uitbuiting van het lichaam en de seksualiteit, in het bijzonder van vrouwen, normaliseert en legitimeert dat zogenaamde "klanten" vrouwen kunnen "huren" via derden of pooiers. Verankeren van het verbod op de aankoop van seksuele diensten in de wet en voorzien in afschrikkende sancties voor kopers van seksuele diensten, bijvoorbeeld door opname in een register van zedendelinquenten. In een samenleving die gelijkheid tussen vrouwen en mannen nastreeft, dient seksualiteit gebaseerd te zijn op wederzijds verlangen. Seksuele relaties mogen nooit een verplichting zijn, noch een afdwingbaar recht ten aanzien van een andere persoon.

B **Alle vormen van pooierschap bestraffen, zonder uitzondering, ook wanneer deze plaatsvinden via digitale platformen.** Dit vereist de opheffing en herziening van de nationale bepalingen inzake

prostitutie die werden ingevoerd in het kader van de hervorming van het Strafwetboek inzake seksueel strafrecht, zodat de Belgische wetgeving opnieuw in overeenstemming wordt gebracht met de internationale verdragen die België heeft geratificeerd. De uitbuiting van de prostitutie van anderen vormt een vorm van geweld en dient als zodanig te worden erkend en bestraft. De inkomsten die voortvloeien uit deze uitbuiting moeten door justitie in beslag kunnen worden genomen en worden aangewend voor de bescherming, ondersteuning en begeleiding van personen in een prostitutiesituatie.

3.

Investeren in sensibilisering, kennisopbouw en opleiding over de realiteit en impact van het prostitutiesysteem. Om een fundamentele ethische en politieke paradigmaverschuiving te realiseren, vergelijkbaar met de historische afschaffing van andere vormen van uitbuiting, moet België volop inzetten op preventie, educatie en wetenschappelijk onderzoek.

A **Onderwijs en preventie versterken.** Bevorderen van onderwijs over gendergelijkheid, wederzijdse instemming en vrijwillige toestemming als essentiële voorwaarden voor een gezonde en respectvolle seksualiteitsbeleving, vanaf jonge leeftijd. Ontwikkelen van grootschalige, leeftijdsgerichte sensibiliseringscampagnes over de schadelijke realiteit van het prostitutiesysteem, de onderliggende vormen van mannelijk geweld en de rekruteringsmechanismen van uitbuitingsnetwerken. Daarnaast is gerichte opleiding noodzakelijk voor professionals, waaronder maatschappelijk werkers, zorgverleners, politie, magistraten en andere eerstelijnswerkers. Deze opleidingen moeten specifieke thema's behandelen, zoals de opvang van slachtoffers van seksueel en gendergerelateerd geweld, het afnemen van verklaringen bij minderjarige slachtoffers, posttraumatische stressstoornis (PTSS) en de mechanismen van controle en afhankelijkheid die kenmerkend zijn voor uitbuitingssituaties. Op die manier kan het vertrouwen van slachtoffers worden versterkt, een constructieve samenwerking worden uitgebouwd en de bestrijding van uitbuiting en straffeloosheid worden verbeterd.

B **Een gepast publiek taalgebruik bevorderen.** Stimuleren van het gebruik van een feitelijk en zorgvuldig begrippenkader dat in overeenstemming is met het internationaal recht, de waardigheid van betrokken personen respecteert, de verantwoordelijkheid van daders en uitbuiters duidelijk benoemt en ernstige misdrijven binnen het prostitutiesysteem, tot en met feminicide, correct kwalificeert. Vermijden van terminologie in wetgevende, beleidsmatige en administratieve documenten die prostitutie of de uitbuiting ervan banaliseert of romantiseert, zoals "sekswerk", "sekswerker", "*sugar daddy*", "*lover boy*" of "*escort*".

C **Onderzoek en gegevensverzameling versterken.** Verzamelen van systematisch uitgesplitste statistische gegevens over het prostitutiesysteem, onder meer over het profiel van personen in een prostitutiesituatie, het profiel van uitbuiters en kopers van seksuele diensten, en over het economische ecosysteem van uitbuiting en de evolutie daarvan. Hierbij dient bijzondere aandacht uit te gaan naar de impact van internet en digitale technologieën op prostitutie, de verschillende vormen van geweld en controle waarmee betrokken personen worden geconfronteerd, en de verdienmodellen van online prostitutieplatformen. Betrouwbare gegevens en wetenschappelijke kennis zijn onmisbaar voor de ontwikkeling van een doeltreffend en evidence-informed beleid dat de structurele mechanismen van het prostitutiesysteem aanpakt.

isala ondersteunt personen in een prostitutiesituatie. Onze vrijwilligers ontmoeten hen op prostitutielocaties, bieden een luisterend oor en ondersteuning tijdens onze wekelijkse permanentie, en ontwikkelen samen met hen een integrale begeleiding die vertrekt vanuit hun eigen behoeften, toekomstplannen en wens om uit de prostitutie te stappen. Daarnaast biedt isala concrete alternatieven voor prostitutie aan via strategische partnerschappen en innovatieve projecten binnen de Belgische sociale sector. **Tot slot sensibiliseert isala de samenleving over de realiteit van prostitutie door middel van opleidingen, beleidsbeïnvloeding en initiatieven gericht op het brede publiek.**

www.isalaasbl.be